

Б.Б. ДУНАЄВДержавна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління»,
Київ, Україна, e-mail: bbdunaev@ukr.net.

ДИНАМІКА ІНФЛЯЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ

Анотація. Визначено функції інфляції та норми готівки від відсоткової ставки Центрального банку та нормованого реального ВВП, який визначається відношенням реального ВВП до безінфляційної готівки. Показано, що кожен технологічний уклад має свою швидкість обігу грошей, відсоткову ставку, норму готівки та інфляцію у певному діапазоні зміни нормованого реального ВВП. Побудовано номограму залежності норми готівки від нормованого реального ВВП за наявної відсоткової ставки. Побудовано номограму залежності інфляції від відсоткової ставки за наявного нормованого реального ВВП економік, що розвиваються, і слаборозвинених, а також номограму залежності інфляції від відсоткової ставки за наявного нормованого реального ВВП індустріальних і розвинених економік. Розроблено економіко-математичну модель інфляційного регулювання економічного зростання. Виконано моделювання інфляційного регулювання зростання економіки України в 2025–2026 роках за статистичними даними 2022–2023 років. Показано, що інфляційне регулювання дає змогу збільшити зростання реального ВВП за два роки в 1.9 раза порівняно зі зростанням у випадку таргетування інфляції за відсотковою ставкою.

Ключові слова: економіка, інфляційне регулювання, інфляція, нормований реальний ВВП, ринок, рівновага, праця, капітал, гроші, кредитний мультиплікатор, відсоткова ставка, валюта, норма готівки.

ВСТУП

В умовах світових фінансової та економічної криз надлишкової ліквідності, спричинених державним регулюванням кількісного пом'якшення для виходу з кризи 2008–2010 років і кризи від пандемії COVID-19, які ще тривають, провідні центробанки світу та ФРС США долають високу виниклу інфляцію. ФРС прагне досягти цінової стабільності за максимальної зайнятості, а саме знижуючи безробіття. ЄЦБ, Банк Англії та центробанки країн, що розвиваються, намагаються долати інфляцію, підвищуючи відсоткові ставки, і шукають інші способи зниження інфляції. МВФ вважає, що боротьба з інфляцією призводить до зниження економічної активності та зниження економічного зростання у світі. Упродовж 60 років для моделювання в макроекономіці інфляцію вимірювали функцією рівня безробіття, використовуючи хибну криву Філіпса, яку і на цей час застосовують центральні банки високорозвинених країн у прогностичних моделях для визначення неіснуючого «оптимального» поєднання рівнів інфляції та рівнів безробіття. Перетворену криву Філіпса використовують у моделях DSGE [1, 2]. Протягом багатьох років економісти у всьому світі досліджували залежність інфляції від безробіття, однак отримані результати не дали змоги математично формалізувати макроекономічні процеси. Для визначення цієї залежності вони використовували отриману Філіпсом хибну емпіричну криву зниження темпу зростання ставки зарплати за умови зростання рівня безробіття [3]. Дослідники трансформували криву Філіпса на криву зниження інфляції, яка стає дефляцією, якщо рівень безробіття зростає. Макроекономічні теорії, створені після 1930-х років, є версіями перетвореної кривої Філіпса [4]. Стагфляція, що виникла на початку 1970-х років, спростувала моделі, основані на кривих Філіпса [5, 6]. Нині загальноновизнаним методом боротьби з інфляцією є посилення грошово-кредитної політики підвищенням відсоткової ставки Центрального банку. Але наразі в економічній науці не визначено функціональної залежності інфляції від відсоткової ставки та впливу інфляції на зростання економіки.

© Б.Б. Дунаєв, 2025